

REFERAT Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling 2022-2025 d. 01-02-2023

Mødedato Onsdag d. 01. februar 2023 kl. 09:15

Mødested Mødelokale K, Regionshuset, Niels Bohrs Vej 30, 9220 Aalborg Øst

Indholdsfortegnelse

Deltagere.....	3
Godkendelse af dagsorden.....	4
Orientering - PFAS i græs- og vandprøver på naturarealer langs danske kyster.....	5
Beslutning - Årsplan og udmøntning af klimabudget.....	7
Beslutning - Kriterier for Klimapuljen 2023.....	10
Beslutning - Det videre forløb i arbejdet med støvgener i Øster Uttrup.....	12
Beslutning - Udsendelse af debatoplæg og indkaldelse af idéer og forslag til Råstofplan 2024.....	14
Drøftelse - Ladestandere til brug for medarbejdere og borgere.....	16
Drøftelse - Besigtigelsestur råstofområdet.....	20
Orientering: Regional Udviklingsredegørelse 2022.....	21
Orientering.....	23
Eventuelt.....	24
Underskrift af mødeprotokol.....	25

1

Deltagere

Udvalgsmedlemmer

Lauge Larsen (formand)

Jess V. Laursen (næstformand)

Helena Palsgaard

Peter Larsen

Tage Leegaard

Jens-Henrik Kirk

Jørgen Rørbæk Henriksen

Ole Stavad

Susanne Flydtkjær

Administrative deltagere

Regional Udviklingsdirektør Henning Steffen Christensen

Kontorchef Kenn Bloch Mortensen

Kontorchef Carina Lassen

Ph. d. Geolog Rikke Ellemann-Biltoft

Chefkonsulent Birgitte Søtoft Henriksen (udvalgssekretær)

Afbud

Ad hoc

Specialkonsulent Mette Arleth fra administrationen

Konsulent Torben Kronborg Pihl fra administrationen

2

Godkendelse af dagsorden

Orientering - PFAS i græs- og vandprøver på naturarealer langs danske kyster

Resumé

Naturstyrelsen har for nyligt gennemført en screening for PFAS-stoffer i græs- og overfladevandsprøver, der er udtaget på styrelsens egne arealer, særligt langs vestvendte kyster i Jylland og på Sjælland. Resultaterne af screeningen viser et betydeligt indhold af PFAS-stoffer i en stor del af græs- og vandprøverne. I 80% af græsprøverne og i 20 % af vandprøverne er indholdet af PFAS målt over Fødevarestyrelsens indikatorværdier for konsum.

Rapportering af resultaterne har medført stort pressemæssigt fokus den seneste tid.

Administrationen vil på mødet i udvalget for Klima, Miljø og Bæredygtig udvikling give en nærmere gennemgang af Naturstyrelsens afrapportering.

Sagsfremstilling

Naturstyrelsen udsendte den 12. januar 2023 resultaterne af en screeningsundersøgelse af græs og overfladevand på udvalgte arealer langs Jyllands og Sjællands vestvendte kyster, "Screening af forekomsten af PFAS på Naturstyrelsens kystnære og vestvendte arealer i Jylland og på Sjælland", bilag 1.

Ved undersøgelsen er der udtaget græsprøver og prøver af overfladevand på 60 vestvendte arealer samt 7 arealer på Jyllands østkyst som reference. Arealerne, der er ejet af Naturstyrelsen, er enge som forpagtes til afgræsning eller høslæt som del af naturpleje på arealerne.

Græs og vandprøver er analyseret for 22 PFAS-stoffer, og sammenholdt med Fødevarestyrelsens indikatorværdier, der angiver de niveauer, der estimeres at kunne givet bekymrende PFAS-indhold i varer til konsum.

Der er målt overskridelser af indikatorværdierne for PFAS-stoffer for vand og foder i de undersøgte græs- og vandprøver. For græsprøverne er der på 60 ud af 67 undersøgte arealer tale om overskridelse af indikatorværdien. For vandprøver udtaget fra vandhuller i undersøgelsesområderne er der påvist overskridelser i 9 ud af 47 undersøgte vandhuller. Prøverne er udtaget op til en kilometer fra kysten.

De berørte landmænd er orienteret om resultaterne, og dyrene er under offentligt tilsyn. I det opfølgende arbejde vil Fødevarestyrelsen vurdere, om PFAS-fundene giver anledning til at analysere de græssende dyr.

Miljøstyrelsen vurderer, at der kan være tale om diffus forurening med PFAS, hvor spredningen blandt andet kan ske fra havet til land.

Indstilling

Administrationen indstiller at Udvalg for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling:

1. tager orienteringen til efterretning.

Referat

Kenn Bloch Mortensen orienterede om Naturstyrelsens afrapportering om PFAS i græs- og vandprøver på naturarealer langs danske kyster.

Udvalg for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling tog orienteringen til efterretning.

Bilag

1. "Screening af forekomsten af PFAS på Naturstyrelsens kystnære og vestvendte arealer i Jylland og på Sjælland", Naturstyrelsen, januar 2023.

4

Beslutning - Årsplan og udmøntning af klimabudgetet

Resumé

Administrationen fremlægger forslag til klimaindsatser i 2023 og udmøntning af klimabudgettet. Budgettet er på 8.893.000 kr. 3 mio kr. afsættes til den interne klimapulje, og i alt 5.610.000 udmøntes til indsatser.

Årsplanen fokuserer særligt på grøn omstilling i klinikken, på effektberegning og udarbejdelse af en ny strategi for bæredygtighed.

Det indstilles, at udvalget indstiller, at Forretningsudvalget og Regionsrådet godkender forslaget.

På mødet deltager specialkonsulent Mette Arleth fra administrationen.

Sagsfremstilling

I regionens budget er der afsat 8.893.000 kr. til klimaindsatser i 2023. Udmøntningen fremgår af bilag 1 og vil i store træk blive beskrevet her. Udmøntningen afspejler den prioritering af indsatser, som administrationen foreslår indenfor klima og bæredygtighed i 2023. To medarbejdere i administrationen (indenfor hhv lokale klimahandlingsplaner og affaldsopgaven) aflønnes i lighed med foregående år af midler fra klimabudgettet.

Klimapuljen

I lighed med forudgående år oprettes en intern klimapulje, som regionens virksomheder kan søge til interne klima- og bæredygtighedsprojekter. I et selvstændigt dagsordenspunkt lægges op til fornyede kriterier for tildeling af midlerne. Der afsættes 3.500.000 kr. til klimapuljen.

Grøn omstilling i klinikken

Med udviklingen af de lokale klimahandlingsplaner er det tydeligt, at alle virksomheder viser forståelse og tager ansvar for den grønne omstilling. Der er dog endnu et arbejde at gøre for at få indsatser i gang indenfor det kliniske område. På årsplanen for 2023 er der stort fokus på at sætte indsatser og projekter i gang, som kan vise vej for grøn omstillingen i klinikken. Det gælder projekter, der skal resultere i forbrugsreduktion og affaldsforebyggelse i stil med de resultater, som ses af projektet Grøn familiestart på fødegangen. Der afsættes i alt 200.000 kr. til opdyrkning af kliniske projekter under Lokale klimahandlingsplaner. Yderligere finansiering af projekterne henvises til klimapuljen.

Der afsættes 900.000 kr. til aflønning af nye bæredygtighedskoordinatorer på hospitalerne (Aalborg UH, RHN og Psykiatrien). Koordinatorerne skal medvirke til at realisere tværgående handlinger indenfor forbrugsreduktion af patientartikler. I modsætning til indsatser indenfor f.eks teknisk drift eller forplejning er der ikke medarbejdere som naturligt har forbrugsreduktion af patientartikler som arbejdsfelt. Indsatsen kan ikke drives alene af ildsjæle som løser denne opgave ved siden af

kerneopgaven, og det vurderes derfor, at dedikerede bæredygtighedskoordinators vil være nødvendige for at skabe fremdrift og momentum.

Klimaregnskab og Roadmap

Der er et stigende behov for at kunne dokumentere og estimere effekten af handlinger indenfor klimaindsatsen. Der arbejdes til stadighed på at forbedre datagrundlaget og beregningsmetoderne. En del af dette arbejde gøres i samarbejde med de øvrige regioner. Der afsættes af klimabudget 2023 midler til at udarbejde og udvikle klimaregnskabet, justere Roadmap-modellen og forbedre administrationens muligheder for at beregne effekten af grønne indkøb. Samlet indenfor dette område afsættes 600.000 kr. fra budgettet for 2023.

Ny bæredygtighedsstrategi

I 2023 udarbejdes der en ny bæredygtighedsstrategi for Region Nordjylland. Forslag til opbygning, indhold og ambitionsniveau vil blive fremlagt på et senere møde. Processen vil indebære inddragelse af hospitaler og virksomheder men i mindre grad end i arbejdet med de lokale klimahandlingsplaner. Der afsættes 100.000 kr. til arbejdet med bæredygtighedsstrategien.

Bygninger og arealer

Selvom administrationens hovedfokus i det kommende år er grøn omstilling i klinikken, er der fortsat behov for at skubbe på udviklingen indenfor driften af regionens bygninger og grønne arealer. Der afsættes derfor også beløb til pilotprojekter indenfor affaldshåndtering, monitorering af affaldsfraktioner- og mængder, energiledelse og biodiversitet. I alt 1,4 mio. kr.

Verdensmålsprojekter

Der afsættes 300.000 kr. til verdensmålsprojekterne "Klimakrise er sundhedskrise" og "Probiotisk rengøring". Fra årsplanen indgår følgende indsats i verdensmålporteføljen: Kompetenceudvikling, pilotprojekter indenfor affaldsstrategien samt biodiversitetsindsatsen. Finansiering af disse er angivet under de enkelte indsats.

Events

I lighed med tidligere år afsættes der et bidrag til afvikling af Naturmødet på 250.000 kr. Der afsættes desuden 50.000 kr. til afvikling af regionens egne aktiviteter på Naturmødet samt et mindre beløb til medvirken i eventet "Den grønne verden" på Aalborg UH. Et beløb på 250.000 kr. afsættes som bidrag til ICLEI konferencen i 2024.

Eksterne indsats

Regionen bidrager med projektledelse og koordinering til projekterne DK2020 og GEN2040. Budgettet for disse projekter findes i BRN, og udmøntes derfor ikke af klimabudgettet. Region Midt koordinerer en ansøgning til et projekt under EU LIFE programmet med fokus på klimahandling, herunder implementering af DK2020 planerne. Region Nordjylland bidrager til ansøgningsprocessen med arbejdstid.

Ikke disponerede midler

Med vedlagte forslag til udmøntning disponeres 8.610.000 kr. Dermed er 283.000 kroner endnu ikke disponeret. Administrationen anbefaler, at beløbet holdes i reserve og udmøntes senere på året. Særligt indenfor indsatserne omkring udbygning af ladeinfrastruktur til elbiler, og energiscreening af regionens bygninger kan det være relevant senere at udmønte midler.

Indstilling

Administrationen indstiller, at Udvalg for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling indstiller, at Forretningsudvalget og Regionsrådet.:

1. Godkender den fremlagte udmøntning af klimabudgettet for 2023

Referat

Mette Arleth orienterede om årsplan og udmøntning af klimabudgettet for 2023.

Udvalg for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling indstillede, at Forretningsudvalget og Regionsrådet godkender den fremlagte udmøntning af klimabudgettet for 2023 med bemærkning om, at udmøntningen af finansiering fra klimabudgettet til bæredygtighedskoordinatorer på hospitalerne betinges af, at hospitalerne forpligter sig på finansieringen af koordinatorerne efter 2023.

Derudover aftalte man at få en status på affaldsindsatsen på et kommende møde. I samme forbindelse afdækkes forpligtelserne i forhold til at indgå aftaler med aftagere af affald.

Bilag

1. Klimaindsatser 2023
2. Notat om hjemtagning af klimaregnskab og den fællesregionale klimastyringsmodel

Beslutning - Kriterier for Klimapuljen 2023

Resumé

Regionens klimapulje har siden 2019 givet tilskud til særlige projekter inden for Regionens drift og administration, som kan formindske CO2 udslippet, og dermed klimabelastningen.

I forbindelse med seneste uddeling af midler besluttede Udvalget, at kriterierne for tildeling skulle genovervejes inden næste uddeling i 2023. Kriterierne danner grundlag for uddeling af de budgetlagte 3 mio. kr.

På mødet deltager specialkonsulent Mette Arleth fra administrationen.

Sagsfremstilling

I forbindelse med uddeling af midler fra klimapuljen på mødet i Udvalget for Klima , Miljø og Bæredygtig Udvikling den 5.september 2022, blev det besluttet, at udvalget ønsker at tage en generel drøftelse af kriterierne for klimapuljen på et senere tidspunkt.

Kriterierne stammer fra 2019, og har været formuleret i følgende punkter:

1. Klimaforbedring: Projektets forventede resultater og effekter (den blivende CO2 virkning af projektet)
2. Innovation og nytænkning
3. Projektorganisation (inddragelse af de rette kompetencer internt og eksternt)
4. Udbredelse: I hvilken grad forventes projektets resultater at kunne udbredes inden for regionen
5. Nødvendighed af støtte (projektet ville ellers ikke, eller kun vanskeligt, blive gennemført uden støtte).

Overordnet set har det hele tiden været klimapuljens formål at støtte op om projekter, som har kunnet nedsætte regionens klimabelastning. Støtten har kunnet gives til

- Indkøb af udstyr
- Frikøb af medarbejdere, og
- Udarbejdelse af analyser

Kriterierne og mulighederne har dermed været åbne og rummelige for mange forskellige typer projekter og emner. I praksis har der været en overvægt af projekter indenfor relativt kendte området som bygningsdrift, transport og andre tekniske tiltag.

Der har ikke været så mange projekter inden for innovative måder at drive sundhedsvæsenet på, selvom regionens klimaregnskab dokumenterer, at den væsentligste klimabelastning stammer fra forbruget af medicin og udstyr.

En udvikling af puljen kunne derfor gå i retning af projekter inden for driften af selve sundhedsvæsenet og måden at bruge udstyr og medicin. Dette spiller sammen med den øgede indsats fra administrationens side ift at opdyrke kliniske projekter.

Særligt i forbindelse med udarbejdelsen af de lokale klimahandlingsplaner vil det være naturligt at finde og udvikle projekter, som kan støttes gennem klimapuljen.

Det anbefales derfor ved annoncering af klimapuljen, at understrege at projekter med fokus på forandringer indenfor det kliniske område vil blive prioriteret frem for andre typer af projekter.

Indstilling

Administrationen indstiller, at Udvalg for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling:

1. bibeholder de nuværende kriterier for klimapuljen og
2. beslutter, at der ved annoncering af årets klimapulje meddeles at projekter indenfor det kliniske område vil blive prioriteret frem for andre.

Referat

Mette Arleth redegjorde for de nuværende kriterier for klimapuljen.

Udvalg for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling godkendte indstillingerne og besluttede dermed at bibeholde de nuværende kriterier for uddeling af klimapuljen i 2023. Samt at meddele prioriteringen af projekter på det kliniske område i forbindelse med annonceringen af årets klimapulje.

Bilag

1. Kriterier Klimapulje 2023

Beslutning - Det videre forløb i arbejdet med støvgener i Øster Uttrup

Resumé

Administrationen fremlægger forslag til tids- og aktivitetsplan for dialogen med borgere og Aalborg Portland som opfølgning på Regionsrådets afgørelse vedr. støvgener i Øster Uttrup i forbindelse med indvinding af kridt.

Desuden orienteres om afgørelsen, der sendes til Aalborg Portland.

Administrationen indstiller, at Udvalg for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling godkender planen.

Punktet er lukket, fordi der af punktet fremgår en myndighedsafgørelse, som endnu ikke er meddelt den pågældende virksomhed. Punktet åbnes så snart det er sket - snarest efter udvalgs mødet.

Sagsfremstilling

Regionsrådet traf på deres møde den 19. december 2022 afgørelse vedr. henvendelser om støvgener i Øster Uttrup fra Aalborg Portlands kridtindvinding. Et flertal i Regionsrådet besluttede, at der skal ske en forsat dialog med Aalborg Portland om støvreducerende tiltag med fokus på at nedbringe støvgenerne. Herunder øget tilsyn og fortsatte støvmålinger.

I bilag 1 ses den afgørelse, der sendes til Aalborg Portland som følge af Regionsrådets beslutning. Afgørelsen sendes sammen med vedlagte brev fra Regionsrådsformanden og formanden for Udvalg for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling (bilag 2). Begge dele sendes til Aalborg Portland snarest efter nærværende udvalgs møde.

Administrationen har derudover udarbejdet en tids- og aktivitetsplan som grundlag for den videre dialog med virksomhed og beboere. Den er vedlagt i bilag 3. Planen indebærer udvalgets deltagelse hen over året. Administrationen vil på mødet orientere nærmere om, hvordan tilsyn og dialog med både borgere og virksomhed kan tilrettelægges i 2023.

Indstilling

Administrationen indstiller, at Udvalg for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling

1. tager orienteringen om brev og afgørelse til Aalborg Portland til efterretning.
2. godkender den udarbejdede tids- og aktivitetsplan som grundlag for den videre dialog med borgere og virksomhed.

Referat

Rikke Ellemann-Biltoft redegjorde for afgørelse og følgebrev samt for forslag til tids- og aktivitetsplan som grundlag for den videre dialog med borgere og Aalborg Portland.

Udvalg for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling tog orienteringen om afgørelse og følgebrev til efterretning med følgende bemærkninger:

- Afgørelse: det næstsidste afsnit i den del af afgørelsen, der har titlen "Regionens vurdering", skal udgå. Det drejer sig om: *"På baggrund af ovenstående vurderer Region Nordjylland, at der ikke er tale om et juridisk ulovligt forhold vedr. støv fra kridtindvinding, der skal lovliggøres, og at der dermed ikke er grundlag for at meddele påbud om foranstaltninger til nedbringelse af støvpåvirkningen af omgivelserne i medfør af råstoflovens § 33, stk. 3."*
Et mindretal bestående af Tage Leegaard anførte, at han ikke er enig i at slette afsnittet, da det kan opfattes som om en antydning af, at der er tale om et ulovligt grundlag, og han ønskede derfor at understrege, at der er tale om et lovligt juridisk grundlag.
- Følgebrev: den fulde ordlyd af beslutningen i Regionsrådet skal vedlægges og refereres til i følgebrevet. Formanden godkender den endelige formulering inden afsendelse.

Udvalg for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling godkendte tids- og aktivitetsplan som grundlag for den videre dialog. Dato for informationsmødet i foråret fastsættes efter svar på den udsendte Doodle.

Bilag

1. 2020-034498 udkast ikke afgørelse_rev 2023_5
2. Brev til Aalborg Portland fra Regionsrådsformand og formand for KMB.docx
3. Forslag til aktivitetsplan 2023 for tilsyn og dialog

Beslutning - Udsendelse af debatoplæg og indkaldelse af idéer og forslag til Råstofplan 2024

Resumé

Regionsrådet skal hvert fjerde år gennemgå Råstofplanen for at vurdere, om der er behov for justeringer, eller om der er behov for en egentlig revidering af den gældende Råstofplan.

Til hjælp for vurderingen har en redegørelse for revision af den nugældende Råstofplan været i offentlig høring. På baggrund af de indkomne bemærkninger traf Regionsrådet på deres møde i december 2022 beslutning om at revidere den gældende Råstofplan 2020.

På det grundlag har administrationen nu udarbejdet et debatoplæg, der skal sendes i høring med det formål at indkalde idéer og forslag til en kommende Råstofplan 2024.

Administrationen indstiller, at administrationen bemyndiges til at sende debatoplægget i høring og indkalde idéer og forslag til Råstofplan 2024 i perioden 1. marts til 28. april 2023.

Sagsfremstilling

På baggrund af Regionsrådets beslutning om at revidere Råstofplan 2020 skal der nu indkalde idéer og forslag til Råstofplan 2024 (bilag 1).

Et væsentligt emne i den kommende debatfase er at få afklaret, om der er udlagt tilstrækkeligt med graveområder, og om disse indeholder tilstrækkelige mængder i de kvaliteter, der er behov for i de kommende år. Der vil derfor i høringsperioden være mulighed for, at indvindere og lodsejere indsender dokumenterede forslag til nye graveområder eller eventuelt til ændringer af eksisterende graveområder.

Der er i debatoplægget en række spørgsmål, der sætter fokus på emner som den bæredygtige fremtidige råstofforsyning, øget genanvendelse, en bedre udnyttelse af projektjord og et forsat fokus på at skabe ny natur i regionen. Derudover rejser debatoplægget spørgsmål om, hvordan råstofplanens hovedmål i højere grad kan understøtte tidens fokus på bæredygtighed.

Der er i debatoplægget således særligt fokus på følgende spørgsmål:

- Kan regionen med den kommende Råstofplan 2024 bidrage til en mere bæredygtig råstofforsyning?
- Hvordan kan hovedmålene i Råstofplan 2020 i højere grad understøtte det voksende fokus på mere bæredygtig råstofforsyning?
- Hvordan kan regionen bidrage til at skabe en mere helhedsorienteret efterbehandling af graveområder?
- Hvordan kan regionen være med til at fremme en efterbehandling, så natur og biodiversitet beriges?
- Hvordan kan regionen være med til at fremme en ansvarlig udnyttelse af råstofferne i regionen og derved understøtte en højere grad af genanvendelse af de sekundære råstoffer og en bedre udnyttelse af projektjord?

Det vil være bemærkningerne til spørgsmålene i debatoplægget og eventuelle nye forslag til graveområder, der vil være med til at udstikke rammerne for, hvordan den kommende Råstofplan 2024 skal se ud.

Administrationen vil på mødet give en gennemgang af debatoplægget og de opstillede spørgsmål.

Den videre planproces

På baggrund af de indkomne forslag til graveområder, idéer til planen samt øvrige indkomne bemærkninger til debatoplægget udarbejdes et egentligt forslag til Råstofplan 2024. Forslag til Råstofplan 2024 vil blive behandlet i Udvalg for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling til efteråret, således at et forslag kan fremlægges for Regionsrådet inden udgangen af 2023. Forslaget til Råstofplanen skal efter reglerne i offentlig høring inden Regionsrådet endeligt kan vedtage Råstofplan 2024. En endelig Råstofplan 2024 vil efter planen kunne vedtages i Regionsrådet inden udgangen af 2024.

Kommunikation og dialog

Debatoplægget udsendes til en bred vifte af myndigheder og interesseorganisationer samt råstofbranchen. Efter reglerne for høringer skal høringen være på mindst 8 uger.

Administrationen foreslår, at høringen foregår i perioden fra 1. marts til 28. april 2023. Debatoplægget vil, når høringsperioden påbegyndes, blive vist på Råstofplan 2024's egen hjemmeside, ligesom det vil være muligt at se debatoplægget på regionens hjemmeside.

Indstilling

Administrationen indstiller, at Udvalg for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling indstiller, at Forretningsudvalget og Regionsrådet:

1. beslutter, at give bemyndigelse til Administrationen til at sende debatoplægget i høring og indkalde idéer og forslag til Råstofplan 2024 i perioden 1. marts til 28. april 2023.

Referat

Udvalg for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling godkendte indstillingen og indstillede dermed, at Forretningsudvalget og Regionsrådet bemyndiger, at Administrationen sender debatoplægget i høring og indkalder idéer og forslag til råstofplan 2024 i perioden 1. marts til 28. april 2023.

Bilag

1. Oplæg til debat om Råstofplan 2024

Drøftelse - Ladestandere til brug for medarbejdere og borgere

Resumé

Regionsrådet godkendte på regionsrådsmøde 23. maj 2022 orienteringen om den gennemførte implementering af 70 el-ladestandere forbeholdt Regionens egne køretøjer fordelt på Regionens virksomheder, institutioner og specialenheder. Samt anvende restmidler til fortsat opstilling af ladestandere til egne køretøjer. Samtidig blev der udtrykt ønske om, at der udarbejdes et oplæg og vurderes behov, muligheder og perspektiver for opstilling af flere ladestandere, bl.a. til flextaxa, eget personale, besøgende og NAU. Oplægget skal tillige indeholde en status på den nuværende lovgivnings- og markedssituation.

Redegørelsen opstiller rammerne for fortsat udbygning af lade-infrastruktur for egne køretøjer, ansatte og gæster ud fra ny lovgivning. Herunder de opmærksomhedspunkter, som bør inddrages i den videre proces.

Administrationen indstiller, at Udvalg for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling drøfter redegørelsen til den videre grønne omstilling fra konventionelle køretøjer til el-biler og beslutter den videre proces for opsætning af el-ladestandere.

På mødet deltager konsulent Torben Kronborg Pihl fra administrationen.

Sagsfremstilling

Regionen råder i dag over 183 lade-udtag fordelt på de enkelte matrikler og over 12 el-biler og 11 undervejs. Udskiftning fra traditionelle køretøjer til el-biler er forsinket grundet den globale leveringssituation samt øgede el-omkostninger, som forskyder, hvornår det er rentabelt at udskifte biler.

Rammer

Den eneste lovgivning, der binder Regioner og alle andre, der ejer bygninger til at sætte ladestandere op, er ladestanderbekendtgørelsen. Den sætter rammerne og fastlægger et krav om 1 ladeudtag for eksisterende og nye bygninger med 10 og 20 p-pladser. Dertil kommer lov om infrastruktur for alternative drivmidler (AFI loven), der giver Regioner mulighed for aftale mellem en offentlig ordregiver og en operatør af ladepunkter om ret til at virke som operatør af offentligt tilgængelige ladepunkter og om ret til at virke som operatør af ladepunkter til brug for opladning af private køretøjer tilhørende ordregiverens medarbejdere og gæster. Aftale skal indgås på markedsvilkår.

I forbindelse med indgåelse af aftale kan Regionsrådet yde betaling til operatøren af ladepunkter, såfremt etablering af ladepunkter eller levering af opladningstjenester finder sted for bl.a. at ladepunktet etableres med henblik på opladning af private køretøjer tilhørende Regionens medarbejdere og gæster, eller ladepunktet etableres med henblik på opladning af Regionens egne elektriske køretøjer.

Marked

Der er for nærværende 3 udbydere af lade-infrastruktur i Danmark. Det er E-ON, Clever og Sperto, som alle tilbyder service med etablering og drift. Regionen har

allerede samarbejde med de to første. Markedet ændrer sig løbende og flere kan komme til i forbindelse med en udbudsproces.

Markedsattraktivitet er et centralt element i den samlede lade-infrastruktur for Regionen. De højintensive ladesteder er mest attraktive for en operatør, mens matrikler i yderområder ikke er så attraktive. En samlet aftale med operatør skal tilgodese det og sikre bedste lade-dækning og økonomi for Regionen.

Udviklingspotentiale og behov

Ud over de begrænsede krav i bekendtgørelsen er udfordringen at balancere mellem behovet for ladning af egne køretøjer og ladning for ansatte og gæster. Herunder ikke mindst sikre ledig kapacitet og tilgængelighed.

Regionens enheder og matrikler har forskellige tilgange til, hvordan man forholder sig til videre introduktion af ladestandere. Herunder også behovet for lade-kapacitet til egne køretøjer. Der er for nuværende tilstrækkelig lade-kapacitet grundet forsinkelse i levering af el-biler. Dog har Aalborg Universitetshospital udtrykt behov for en lynlader til blodtransport. Det er svært på nuværende tidspunkt at fastlægge en indikativ fordeling af ladestandere på enheder og matrikler. Det bør indgå i en detailanalyse og fastlæggelse af udbudskriterier. Herunder operatørs vurdering af behov og ladetype.

Med den nye lovgivning kan Regionen opsætte ladestandere rettet mod ansatte og gæster. Når Regioner skal opsætte offentligt tilgængelige ladestandere på deres arealer, skal der laves et udbud. Udbuddet skal konkurrenceudsætte ydelsen, så det afgøres, om Regionen skal medfinansiere, eller om de kan få en lejeindtægt fra operatøren. Det vil sige, at afhængig af, hvor attraktiv lokationen er for en operatør, der sælger strøm til elbiler, så kan Regioner komme til enten at betale penge for opsætning, få en indtægt ved at sætte arealet til rådighed for operatøren eller noget midt i mellem.

Ved at se på den samlede lade-infrastruktur, der inddrager alle Regionens virksomheder og institutioner er der større incitament for en kommende operatør til også at opsætte ladestandere på ellers mindre attraktive lokationer hos Regionen. Derved vil både ladedækning og økonomi formentligt kunne styrkes for Regionen. De specielle forhold der gør sig gældende for NAU, vil naturligt skulle indgå i en sådan samlet betragtning.

Erfaringer i de andre Regioner

Der er forskellige tilgange til introduktion af el-ladestandere i de øvrige Regioner, men alle har gennemført, eller er ved at gennemføre, analyse som grundlag for gennemførelse af udbud om opsætning af ladestandere. Region Hovedstaden er ved at opsætte 300 over de kommende 3 år med budget på 3 mio. kr. Region Midt har afsat 5 mio. kr. og medfinansierer ikke offentlige ladestandere, men er åben for samarbejde med privat aktør og udlån af arealer til disse. Region Sjælland har afsat 10 mio. kr. til i alt 138 offentlige ladepunkter og 92 ladepunkter dedikeret til Regionens egne køretøjer. Region Syddanmark opsætter 160 nye ladestandere til egne køretøjer og godt 100 ladestandere, som kan bruges af både ansatte og gæster.

Udviklingsperspektiver

Udviklingen af el-ladeinfrastruktur vedrører 3 spor; egne ladestandere, privat samarbejde og NT-Flextrafik.

I forhold til Regionens egen fortsatte etablering af ladestandere til egne køretøjer, vil det være hensigtsmæssigt, at der laves en samlet pakke med en leverandør, der både kan levere ladestandere til regionens køretøjer, og stå for ladestandere til ansatte og gæster.

Det bør dog overvejes at friholde de allerede opsatte 70 Clever ladestandere til Regionens egne køretøjer, da de er baseret på forventet ladebehov og samtidig sikrer lademulighed og -kapacitet til egne køretøjer. Der bør i det tilfælde etableres en teknisk løsning, så andre end Regionens køretøjer ikke kan lade på disse.

I forhold til udbud om offentlig tilgængelig ladestandere skal udbudskriterier danne grundlaget for et privat-offentlig samarbejde, hvor ekstern privat operatør opsætter og driver ladestandere på Regionens matrikler. Kriterierne vil først kunne fastlægges, når der er et samlet overordnet overblik over behov for ladekapacitet. Herunder balance mellem egne køretøjer, ansatte, gæster, ladetyper og lademønstre.

Kriterierne skal også sikre, at de mindre markedsattraktive lokaliteter hos Regionen også tilgodeses i en operatøraftale. Herunder bidrage til at optimere den økonomiske aftale for Regionen i en balance mellem de markedsattraktive og mindre attraktive Regions lokaliteter.

NT har udtrykt behov og ønske om at kunne anvende Regionens ladeinfrastruktur og ladepunkter i forbindelse med Flexkørsel for Regionen. Der vil være tale om lynladere, som den primære ladetype. NT forventes at præsentere en samlet plan, som kan indgå i de videre overvejelser for Regionen omkring samlet lade-infrastruktur.

Udviklingsproces

Med baggrund i de muligheder lovgivningen giver og de forventede behov og perspektiver for lade-behov ved Regionens virksomheder, institutioner og specialenheder kan der med fordel anlægges 3 faser for introduktion af forstærket el-lade infrastruktur de kommende år.

Fase 1: Detailafdækning af behov for ladekapacitet hos Regionens matrikler fordelt på ladetype. Fortsat friholdelse af de 70 Clever ladestandere til Regionens egne køretøjer.

Fase 2: Fastlæggelse af udbudskriterier for offentlig-privat samarbejde om el-lade infrastruktur og drift med ladeoperatør hos Regionen for ansatte og gæster. Gennemførelse af udbud.

Fase 3: Implementering af plan for udrulning af el-lade infrastruktur.

Anbefalinger

Der foreslås følgende skridt i konkretisering af kommende lade-infrastruktur

1. Igangsætte detailanalyse af ladebehov for de kommende år. Herunder ladestruktur og -type samt de økonomiske konsekvenser. Herunder desuden sikre sammenhængende plan for lade-infrastruktur, der går på tværs af Regionens Virksomheder og Institutioner. Dette som grundlag for at fastlægge udbudskriterier og -proces med henblik på at optimere opsætning af nye ladestandere til egne køretøjer i en sammenhæng med el-ladekapacitet til ansatte og gæster.

2. Da der er forsinkelse med anskaffelse af el-biler anbefales, at restbeløbet anvendes på ekstern assistance til analyse og plan, samt til fortsat opsætning af el-ladestandere, der hvor behovet måtte opstå på kort sigt.

3. Der nedsættes en tværorganisatorisk følgegruppe, som bidrager til sparring om detailanalyse, formulering af udbudsproces og fastlæggelse af udbudskriterier. Følgegruppen tager også stilling til fordeling af restmidler mellem analyse og opsætning af nye ladestandere på kort sigt.

4. Friholdelse af de opsatte 70 ladestandere til Regionens egne køretøjer, således at der er ledig / tilgængelig ladekapacitet. Samtidig undgås at afhænde disse ladestandere til privat operatør. Der bør samtidig sikres, at andre ikke kan lade på disse.

Redegørelsen er vedlagt som bilag.

Redegørelsen har administrativt været drøftet i Klimarådet og Strategisk Sundhedsledelse, som tilslutter sig anbefalingerne.

Økonomi

Der er fra implementeringen af de 70 Clever el-ladestandere et restbeløb på 570.000 kr. da behovet for ladestandere har været lidt mindre end estimeret, bl.a. grundet forsinkelser på levering af nye elbiler.

Indstilling

Administrationen indstiller, at Udvalg for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling:

1. Drøfter redegørelsen af el-ladeinfrastruktur med henblik på det videre forløb.
2. Drøfter anbefalinger til den videre grønne omstilling af bilpark og tilhørende el-ladestandere.
3. Beslutter den videre proces for opsætning af el-ladestandere

Referat

Udvalg for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling drøftede sagen og bakkede op om anbefalingerne. Udvalget drøfter sagen igen, når udredningen foreligger.

Bilag

1. El-ladestandere i Region Nordjylland - Næste skridt Version 3 -25-01-23

Drøftelse - Besigtigelsestur råstofområdet

Sagsfremstilling

Udvalget har på deres møde den 4. januar 2022 drøftet muligheden for en besigtigelsestur på råstofområdet.

Administrationen vil på mødet fremlægge emner og mulige lokaliteter for en besigtigelsestur.

Indstilling

Administrationen indstiller, at Udvalg for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling

1. Drøfter forventninger og indhold til en mulig besigtigelsestur.

Referat

Rikke Ellemann-Biltoft fremlagde mulige lokaliteter for besigtigelsestur på råstofområdet. Fx omkring Lyngså eller Ellidshøj.

Udvalg for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling var positiv for begge destinationer og bad administrationen vælge med afsæt i det bedste forventede udbytte. Man ønskede at afholde turen i forbindelse med et udvalgsmøde og gerne i maj eller umiddelbart derefter.

Orientering: Regional Udviklingsredegørelse 2022

Resumé

Regional Udviklingsstrategi (RUS) for perioden 2020-23 indeholder en række initiativer og effektmål, hvis realisering har betydning for strategiens samlede påvirkning af den nordjyske udvikling.

Administrationen har udarbejdet et forslag til "Regional Udviklingsredegørelse 2022", som giver en status på effekter og initiativer i RUS. Det er tredje år i træk redegørelsen udarbejdes.

Udvalg for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling får hermed udkastet til redegørelse fremlagt til orientering.

Sagsfremstilling

Regional Udviklingsstrategi for Nordjylland 2020 - 2023 (RUS) er bygget op om tre indsatsområder:

- Et sammenhængende Nordjylland
- Et kompetent Nordjylland
- Et attraktivt og bæredygtigt Nordjylland

Hver af indsatsområderne rummer fem kvantitative effektmål, nogle særligt udvalgte kerneinitiativer (signaturprojekter) samt en række øvrige initiativer.

Administrationen har udarbejdet vedlagte forslag til "Regional Udviklingsredegørelse 2022" med:

- Kort gennemgang af den socioøkonomiske udvikling i Nordjylland (bilag 1)
- Status på RUS'ens effekter og kerneinitiativer (bilag 1).
- En kort status på de øvrige initiativer under hvert indsatsområde (bilag 2).

Udgangspunktet (baseline) for effektmålene i RUS er tilgængelige data på tidspunktet for vedtagelsen. Ved opdatering af data til brug for redegørelsen er der en naturlig forsinkelse, som kan variere en del fra tema til tema, ligesom COVID-19 har spillet en rolle.

Effektmål

De 15 effektmål og initiativerne er typisk påvirket af handlinger hos en lang række forskellige aktører på forskellige niveauer. Der er altså sjældent tale om effekter, som Regionerne alene kan påvirke. Der skal typisk et bredt partnerskab til.

Sammenfattende viser redegørelsen følgende omkring de 15 effektmål:

I) Det går i den rigtige retning for ni mål (nå senest i 2025):

Adgang til 1 Gbit forbindelser, start på etablering af 3. Limfjordsforbindelse, forbedring af vejforbindelsen Hanstholm-Skive-Herning (Rute 26-34) og ophør af befolkningstilbagegang i landdistrikterne. Investeringer i forskning og udvikling, anvendelse af vedvarende energi, forureningsundersøgelser, deltagelse i kulturaktiviteter og fossilfri kørsel i regionale busser forventes at nå målene for 2025.

II) Det går langsomt i den rigtige retning for tre mål (nås først efter 2025):
At mindst 85 pct. af arbejdsstyrken har en erhvervskompetencegivende uddannelse;
mindst 33 pct. vælger en erhvervsuddannelse direkte efter 9./10. klasse; udledningen af drivhusgasser er ikke reduceret i tilstrækkelig hastighed.

III) Det går i den forkerte retning for tre af målene:
Den kollektive trafik har fået færre passagerer, der er færre kursister i formaliseret efter-/videreuddannelse og færre starter på en videregående STEM-uddannelse i Nordjylland sammenlignet med 2018.

Kollektiv trafik er påvirket af Covid-restriktionerne, og ventes stadig delvist at være det i 2022. Dog tyder foreløbige passagertal i de første 3 kvartaler i 2022 på en stigning i forhold til samme periode 2021.

Kerneinitiativer

De såkaldte kerneinitiativer er karakteriseret ved, at de er defineret i samarbejde med nære samarbejdspartnere, og derfor hviler på et godt udgangspunkt for fremdriften. Generelt er fremdriften på kerneinitiativerne god. Her er indgåelsen af et forlig for 2022-2035 på infrastrukturområdet af meget stor betydning.

Udviklingen omkring initiativer og effekter i strategien følges løbende i forskelligt regi og grupper omkring implementering af initiativer i RUS'en.

Denne redegørelse sigter mod at give et samlet overblik til både det politiske og administrative system. Næste redegørelse vil blive udarbejdet og præsenteret ultimo 2023/primo 2024.

FN's Verdensmål

Af RUS 2020-23 fremgår, at indsatsområderne har særlig effekt på en række af FN's verdensmål. Region Nordjyllands vurdering og opfølgning i forhold til Verdensmålene foregår ikke i Regional Udviklingsredegørelse, men i andet regi.

Kommunikation og dialog

Punktet behandles i Udvalg for Regional Udvikling og Innovation den 6. februar 2023, som indstiller til beslutning i Forretningsudvalget og Regionsrådet.

Indstilling

Administrationen indstiller, at Udvalg for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling:

1. Tager orienteringen om Regional Udviklingsredegørelse 2022 til efterretning.

Referat

Udvalg for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling tog orienteringen til efterretning.

Bilag

1. Regional Udviklingsredegørelse 2022
2. Bilag med initiativer 2022

11 Orientering

Referat

Studietur for udvalget

Carina Lassen redegjorde for forslag til program for udvalget den 20.-21. april 2023 til hovedstaden/Sjælland.

Afgørelser fra Miljø- og Fødevareklagenævnet vedr. klager over Råstofplan

Rikke Ellemann-Biltoft orienterede om, at Miljø- og Fødevareklagenævnet har sendt deres afgørelser på samtlige 13 klager over Råstofplan 2020. Ingen af klagerne har fået medhold i deres klage over råstofplanen.

12 Eventuelt

Referat

Intet.

13

Underskrift af mødeprotokol

Udvalgets medlemmer skal godkende mødeprotokollen.

Godkend elektronisk ved at trykke på Godkend.